

CATALUNYA ARTÍSTICA

BESALÚ

Ab l'afany de mostrar á la pública atenció tot lo que de notable enclou nostra terra estimada y á fi d'anar presentant tots sos joyells artístichs, després d'haver gosat contemplant molt de lo mes notable que guarda la terra vallesana, traslademnos á Besalú y contemplém lo panorama bonich que 's desplega desde las ruinas de la iglesia dita de Santa Maria, de la mateixa població.

En primer terme, la vila agrupada á sos peus, confont sas bellas casas ab los monumentals temples de Sant Vicents y de Sant Pere, que en apretat conjunt, apenas endevinar deixan sos carrers y plassas silenciosas.

Lo Fluvià, en tant, y l'ample riera Capellada dibuixan la ratlla sinuosa de llurs llits, ensemps que s'extenen en blanca cinta las carreteras de Figueras á Olot y la de Girona, festonejadas d'arbreda, obrintse via entre xamósos conreus y desapareixent ben tost amagadas per las sinuositats del terreno. En segon terme, s'oviran onejar las verdas serretas que enclouhen la vella Besalú, damunt de las que s'aixecan magistuosament las macisas montanyas de Nra. Sra. del Mont y Basagoda, superbos estrebs de las pirenaicas serras.

Deixarém, per fi, las tristas despallas de la Colegiata, refent en nostra imaginació son gentil temple, son artísat claustre, blancas celdas y horta perfumada, fent vots pera que la barruera cobdicia de nostres temps no acabi de destruir, com á inútils, los mutilats fragments de la comptal iglesia arxiu vivent de grans recorts per nostra terra.

Ficsémos per un moment tant sols, y encar que de una manera abocetada, de un dels principals monuments de la vila anomenat temple de Sant Pere que 's troba en un de sos extrems.

Construhida la obra de dit temple, se celebrá en 1003 als 23 de Septiembre la solemne dedicació, arribant fins al present sas runas, després d'haver possat en ell un seguit interminable de fets que molt figuren en l'història de la nostra terra.

Lo mes notable de Sant Pere, es l'ábside, semblant, si be superior, al de Sant Martí Sarroca. Per aixó l'insertém avuy en nostras planas. Fent constar solsament que la fàbrica de Sant Pere de Besalú es de las més notables obras del sigle X, que hi há á Catalunya, y en la que s'hi pot estudiar un model acabadíssim de la arquitectura patria. Com alçada en dit sigle, conserva la tradició clàssica en son conjunt y en sos elements, y no 's presenta sa noble construcció com un barruer ensaig de mans inexpertas, sinó que s'ostenta robusta, valenta, segura de si mateixa, retrayentnos sa filiació dels superbs estils clàssichs. En lo temple de Sant Pere de Besalú s'hi esmenta ab tota sa puresa lo tipo de las antigas basilicas cristianas que han donat lo canou, podriam dirne, pera la construcció de las fàbricas religioses de la edat mitjana; aixó es, tres naus desarrollants dintre un paralelógram, tenint per cap la semicircular ábside.

El Vallés en la guerra contra en Joan II

La Comarca del Vallés es, després de Barcelona, la que mes s'ha distingit en totes les guerres y revoltes que han tingut lloch en Catalunya, pero especialment en l'alçament contra En Joan II, de triste recordança per tots los bons catalans.

Aixís l'veyém alsarse com un sol home als crits de «¡Visque D. Carles! mueren los mals aconcellats!», y quan després de la mort d'aquell desgraciat príncep la reyna Joana Enríquez, la mala concellera de don